

11 Σεπτεμβρίου 2020

Σπιναλόγκα, το νησί των ξεχασμένων ψυχών

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Τον Σεπτέμβριο του 1935, τα «Αθηναϊκά Νέα» δημοσιεύουν σε συνέχειες την αφήγηση του εμβληματικού χρονικογράφου του 20ου αιώνα, Παύλου Παλαιολόγου στη Σπιναλόγκα, το μικρό νησί που για δεκαετίες αποτέλεσε μία απάνθρωπη «αποθήκη ψυχών».

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΛΑΣΙΝ ΤΩΝ ΛΕΠΡΩΝ

ΣΠΙΝΑΛΟΓΚΑ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΟΥ κ. Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Πρὸς τὸν βράχον τῆς, φρίκης,
Ἐκεῖ ὅπου ἔπεσε ἡ θεϊκὴ ὄργη διὰ
τὴν παραμορφωσὴν ἀνθρώπινα πλά-
σματα ποῦ θὰ ὑπῆρξαν κάποτε καὶ
αὐτὰ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν
τοῦ δημιουργοῦ των. Μάσκες τε-
ράτων τοὺς ἐφόρεσε τῶρα. Ἄφηρε-
σε ἀπὸ μερικοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς
διὰ νὰ μὴ βλέπουν τὸ ἔργον του·
ἐρροκάνισε εἰς ἄλλους τὰ χεῖλη
καὶ ἄφησε γυμνά τὰ κιτρινωμένα
δόντια διὰ νὰ μὴ γνωρίσουν τὸ

Καὶ ὁ οἶκτος ἀκόμη ὑποχωρεῖ ἐμ-
πρὸς εἰς τὸν τρόμον ποῦ ἐμπνέει
ἡ λέπρα. Οἱ αἰῶνες ὄλοι τὴν ἐτρό-
μαξαν. Ὅτε ἡ εὐλογία, ὅτε ἡ πα-
νώλης, ὅτε ἡ χολέρα τοὺς ἐφόβι-
σαν ὅσον αὐτῇ. Εἶνε ἡ πρώτη νό-
σος τῆς ὁποίας ἀπεμόνωσαν τὰ
θύματα. Ἡ δυσμορφία ποῦ προκα-
λεῖ ἐκίνησε τὸ δέος. Δὲν ὑπῆρξε
ἴκονος διὰ τὸν λεπρὸν. Ὑπῆρξεν ἀ-
πιστοτροφὴ. Ἀπέστρεψαν τὸ πρόσω-
πον ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἐκρυμν ἐν

μένοσ τῶν «Ἀθηναϊκῶν Νέων». Δὲν
λείπει, διὰ κάθε ἐνδεχόμενον καὶ
μικρὰ συνοδεία χωροφυλάκων. Τὸ
Κρητικὸν πέλαγος, ἀνήσυχον, μάς
λούζει μὲ τοὺς ἀφρούς του. Μιάμι-
σι ὥρα διαρκεῖ ὁ πλοῦς. Περνοῦ-
με κάτω ἀπὸ δάση χαρουπιῶν. Πα-
ραπλέομεν τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας
Ἰουδαίας, τὰς ἀλυκάς ποῦ τροφο-
δοτοῦν δλην τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ
ἄλας των, τὸν πανύψηλον βράχον
τὸν μόνον εἰς τὸν κόσμον — μάς

«ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΝΕΑ», 9.9.1935, Ἱστορικό Ἀρχεῖο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & «ΤΑ ΝΕΑ»

Ἦταν ὁ τόπος ἐξορίας ὅσων προσβάλλονταν ἀπὸ λέπρα. Ὁ Παλαιολόγος συνόδευε

την αποστολή του τότε υφυπουργού Υγείας, Ιωάννη Νικολίτσα, σε μια σπάνια ιστορική στιγμή, δημόσιας επίσημης επίσκεψης πάνω στο μικρό νησί - λεπροκομείο.

Η Σπιναλόγκα βρισκόταν από τον 13ο αιώνα υπό την κατοχή των Ενετών, οι οποίοι στα μέσα του 16ου αιώνα έχτισαν σε αυτήν ένα απόρθητο φρούριο.

Το 1905 με απόφαση της Κρητικής Πολιτείας, άρχισε να χρησιμοποιείται ως τόπος εγκλεισμού των λεπρών, αρχικά της Κρήτης και μετά την ένωση με την Ελλάδα, το 1913, όλης της χώρας.

Ακριβώς 85 χρόνια μετά, η αφήγηση του Παλαιολόγου μάς μεταφέρει σήμερα στον τόπο εκείνον του μαρτυρίου.

«Δεν πλησιάζει κανείς εύκολα την Σπιναλόγκα. Μακρά και επίπονος είναι η διαδρομή. Δρόμος ανώμαλος, μισοκατεστραμμένος με κορδέλλες ατελείωτες που συνεχίζεται επί δυόμισυ ώρες από το Ηράκλειο έως τον Αγ. Νικόλαο. (...) Τίποτα δεν ημπορεί να απομακρύνει από τα μάτια μας την εικόνα που μας περιμένει. Καθείς την έχει σχηματίσει κατά τον τρόπον του. Γιατί να μην είμεθα ειλικρινείς; Και ο οίκτος ακόμη υποχωρεί εμπρός εις τον τρόμον που εμπνέει η λέπρα. (...)

»Είναι η πρώτη νόσος της οποίας απεμόνωσαν τα θύματα. Η δυσμορφία που προκαλεί εκίνησε το δέος. Δεν υπήρξε πόνος δια τον λεπρόν. Υπήρξεν αποστροφή. (...) Τον απέβαλαν από την κοινωνίαν των ανθρώπων. (...) Υπήρξαν περίοδοι που τον έκαψαν. Του εκρέμασαν κουδούνια διά ν' απομακρύνωνται οι υγιείς εις τον

ήχον των. (...) Κατάρρα είναι η λέπρα. Και την κατάραν δεν την πλησιάζουν οι άνθρωποι»

Η αποστολή των επισκεπτών πλησιάζει στην Σπιναλόγκα.

«Εις το λιμανάκι του Αγίου Νικολάου μάς περιμένει το βενζινόπλοιο που θα μας μεταφέρει εις την Σπιναλόγκα (...) Παρά πέρα ο οικισμός της Πλάκας, ο πλησιέστερος προς την Σπιναλόγκαν. Εδώ παραμένει το προσωπικόν του λεπροκομείου. Οι ολίγοι κάτοικοί του αποζούν από την εκμετάλλευση των λεπρών. (...) Και το νησί της κολάσεως διακρίνεται ολοκάθαρα (...) Μια μαύρη τελεία αγκυροβολημένη μεταξύ της Πλάκας και της νησίδος Κολοκύθας. (...) Εφθάσαμεν. Ο υπουργός πρώτος πατεί το πόδι εις το νησί της λέπρας. Τον ακολουθούμε σιωπηλοί. Εις την πύλην του φρουρίου συνωστίζονται οι τριακόσιοι λεπροί.»

Η πύλη στο φρούριο της Σπιναλόγκας, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & «ΤΑ ΝΕΑ»

«Ανοίξτε τόπο!»

«'Ανοίξτε τόπο!' Φωνάζουν οι ίδιοι οι λεπροί. Ξέρουν ότι γεννούν την φρίκην και συγκεντρωμένοι καθώς είνε προ της πύλης του κάστρου, ανοίγουν ένα στενόν διάδρομον διά να περάσουν οι επισκέπται των. (...) Το θέαμα ξεπερνά τα όρια της φαντασίας. Είχαμε σχηματίση μια εικόνα κολάσεως. Ήτο παράδεισος η κολάσις εκείνη εμπρός εις το θέαμα που αντικρύζομεν. Ο Ντάντε βιάσθηκε πολύ. Δεν είδε τίποτε. Έγραψε την «Κόλασί» του χωρίς να γνωρίση την Σπιναλόγκα (...)

»Πρόσωπα πρισμένα, άλλα με πλάκες κόκκινες με πληγές ανοιγμένες. Πρόσωπα τυλιγμένα σε επιδέσμους με βρωμισμένα βαμβάκια, που μόλις αφήνουν να φαίνονται δυό σβυσμένα μάτια, ή μια μύτη που αρχίζει κι αυτή να παραμορφώνεται. Και όλοι χωρίς φρύδια (...) Πολλοί φορούν μαύρα γυαλιά. Τους έχει κτυπήσει η αρρώστεια στα μάτια. Όσους δεν τύφλωσε ακόμη, τους τυφλώνει σιγά-σιγά. (...) Άλλων φαγώθηκαν τα πόδια. Σύρονται με δεκανίκια. Όταν δε η λέπρα έχει ρημάξει πόδια και χέρια, μένουν καθηλωμένοι στις πόρτες τους και βογγούν».

Ο Νικολίτσας απευθύνεται στους κάτοικους - τρόφιμους.

« - Ο σκοπός μου που ήρθα εδώ είναι να λύσω τα ζητήματά σας...

Μια βοή των διακόπτει:

- Σαπίζουμε, λίγο - λίγο.

- Θα προσπαθήσω να σας συγκεντρώσω σε ένα άλλο μέρος. Να σας κάμω χωριό, ναχετε το σπίτι σας, το σχολείο σας, τον κήπο σας...

- Χώμα και νερό θέλουμε! Διακόπτουν οι λεπροί.

Πάρτε μας από δω και θα πεθάνουμε ευχαριστημένοι!

Να πεθάνουν ευχαριστημένοι. Αυτό ζητούν; Να γιατρευθούν; Το ξέρουν. Θεραπεία δεν υπάρχει. (...) Σπαράζει την ψυχή. Υπάρχουν λοιπόν σε μια γωνιά ελληνικής γης άνθρωποι που συνώψισαν τον κατάλογο των αιτημάτων τους σε δυό μόνο λέξεις: 'Νερό και χώμα'. Και κανείς δεν βρέθηκε ακόμη να τους δώσει ούτε το ένα, ούτε το άλλο».

Ο χρονικογράφος, Παύλος Παλαιολόγος

«Κάποτε κοιταζόμουν κι εγώ»

Οι επισκέπτες μπαίνουν στο δωμάτιο ενός ζεύγους λεπρών.

«Ποση νοικοκυρωσύνη μέσα σ' αυτή την καμαρούλα (...)Εικόνες αγίων σε μια γωνιά και εις τους τοίχους φωτογραφίες φίλων που βρίσκονται «έξω στον κόσμο» και ούτε τους γράφουν, ούτε τολμούν ν' ανοίξουν τα γράμματα που αυτοί τους στέλνουν. Ένας καθρέφτης και μερικά στοιχειώδη σύνεργα καλλωπισμού στο τραπέζι.

- Έτσι για να θυμόμαστε το σπίτι μας, εξηγεί ο άνδρας.

Η γυναίκα ρίχνει μια φευγαλέα ματιά στον καθρέπτη της. Και με τη λέπρα γυναίκα είναι.

- Κάποτε κυτταζόμουν κι εγώ χωρίς να τρομάζω...Και κυττάζει με τα λάγνα μάτια της λεπρής, σαν να ζητή αναδρομικώς τον φόρο - θαυμασμού προς την ωμορφιά που έχει σπαραχθή από την αρρώστεια.»

ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙΔΩΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΛΑΣΙΝ ΤΩΝ ΛΕΠΡΩΝ

Η ΣΠΙΝΑΛΟΓΚΑ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΟΥ Κ. Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

3

Ο έρωτισμός. Είνε το άκρότατον πάθος των λεπτρών. Τους κρατεί αιχμαλώτους του, τους τυραννεί, τους ώθει έντοτε εις πράξεις μυστέρας.

Γέννημα της άρρώστειας, γέννημα της άφιας, γέννημα της άπογνώσεως. Άφίουν το πάθος να τους κυριεύη. Γιατί να τό συγκρατήσουν; Τι έχουν να φοβηθούν; Τι έχουν να έλπίσουν;

Μιά χαρά τους μένει: η γυναίκα. Το έντοτικον των άρρώστων της Σπιναλόγκας δέν έξαι γολιθιόν. Φρογγιά κοινωνική, φρογγιά ήθικη, αυτοκυριαρχία, προσώλας, από ποδ λέγεται σβός εις τόν έξω κόσμον, είνε λέξις που χάνουν την έννοιάν των εις τόν τόπον της κολάσεως.

Ποιός θα έχη τό θάρρος γ' απαγγέλλη κατηγορητήριον; Είνε η άνηθικότης που δέν έξεγείρει, ο κυνωτός, ο όποιός άντι άγανακτώσεως προκαλεί την ουμπόισια.

Νερό δέν έχουν, χώμα δέν έχουν. Τους λείπει η παρηγορία μιάς γάστρας, η έλπις μιάς καλλιτέρας ασπίου. Τους λείπει — τό σπουδαιότερον — η άπασχόλησις. Δέν έχουν να κήμιουν τίποτε. Κόθωνται δημηγορί έξω από τίς πόρτες τους με αστυρμιμένα τά χείρα και περιμένουν. Περιμένουν τόν θάνατον.

Τι τους μένει; Η γυναίκα. Η λεπρή γυναίκα. Έσυνήθισαν εις την δυσμορφίαν. Μέσα εις την άτμόσφαιράν της ζούν. Είνε η φυσική των κατάστασις.

Κάθε φορά που μία νεώτερη λεπρή οδηγείται εις τόν μαύρον βράχον, αρχίζει άγών διά την κατάκτησιν της. Άγών άγριος που φθάνει κάποτε μέχρις αίματος.

Εις τόν Άγιον Νικόλαον μιά άφηνόται — πρόκειται δέ περί γενοτόσ — την τραγωδίαν μιάς νεαρής δασκάλας από τό Ρέθυμιον. Έπάνω εις την άνησαν της πρώτης νεότητός της την προσέβαλεν ά λέπρα. Τά πρώτα της δέν είνε

νεώτα επάνω εις τά μούραγια των Ένετών.

Άφηνόται... και τι δέν άφηνόται. Η φαντασία συνεπλήρωσε τά κενά της πραγματικότητος και έδημιουργήθη μία δολέκληρη σιξουαλική φιλολογία γύρω εις την λέπρα.

Διαλεκτικώμενοι συνάδελφοι, "Ελ-

Αι συνθήκαι όντ τάς όποιάς εύρίσκονται, έκεί οι πάσχοντες δέν εύνοούν πάντοτε τούς νομίμους γάμους. Υπάρχουν λεπροι και λεπροι εις τούς όποιούς η πάθος έξιδηλώθη μετά τόν γάμον κα εύρίσκονται εις την άνάγκην να άποστασθούν από τούς συντρόφους των. Χρειάζεται με; ά-η προσήλωσις εις

άκμην συζυγιών. Μάς άμίλησαν περί κοινωνημοσύνης άκόμη.

Έξ άλλου τό έμπόριον της σαρκός δέν άφίνει άνεκμετάλλευτην την Σπιναλόγκα. Ριφοκίνδουη καθώς είνε άνεββαίνει εις τούς βράχους της υπό διάφορα προσήματα. Πτωχές γυναίκες άποστατείται χήρες που έχουν τόσο πολύ έξοικειωθή με την λέπρα ώστε άποραζούν να διαπεραιωθούν από την Πλάκα, η όποια είνε τό κλειστότερον σημεϊον της άκτής, και υπό τό πρόσχημα ότι κάποιος μικροεμπόρισμα έχουν να πωλήσουν, πωλούν όσο-όσο μέσα εις της ρωγμές των βράχων τά εάλλη των εις τούς διαφραγματικούς ανθρώπους.

Ας κατεβώμεν την σκάλας. Τό άκρότατον έρωτικόν πάθος του λεπτρου θα ήμπορούσε να τροφοδοτήη μακροερωτον ουφραριστικόν άνάγνωσμα. Είνε όμως περισοότερον άνθρωπινον να μη έπιρρινωμεν μέσα εις τόν κοιτώνα του λεπτρου, πίσω από τά τείχη, εις κάθε έρημικήν γυνίαν όπου άποχαλινωμένος ο πάθος έκαθή με όλην του την λύσσαν, καταλαίει θεϊους και άνθρωπίνους νόμους, έξετιλιζεί την ντροπή και μηχανεύεται χιλίους τρόπους διά να κορησθή.

ΟΟΟΟΟ

Άμίλησαμεν διά την γαλαρότητα των ήθών που γεννά ο παθολογικός έρωτισμός των λεπτρών. Μέσα εις την άπασχόλησιν όμως αήθην η όποια τσαλακώνει την έννοιαν της άνθρώπινης άξιοπρεπείας ύπάρχει μία άλλη πτυχη, εις κάθε έρημικήν γυνίαν με τά πτερά του άγγιλου. Της γυναίκας του πόνου και του έλέους. Αύτης της όποισιν η άφοσίσις άνεββαίνει προς τό θεόν.

Μάς άμίλησαν περί γυναικών που έμβολιάσθησαν με λέπρα διά να μη χωρισθούν από τόν προσβληθέντα σύζυγον. Δέν τό έξηρησάσαμεν. Έκείνο όμως που έβραμεν και έπιστεύσαμεν είνε η γυναίκα η όποια, χωρίς να πάσχη ήολοδότης την άνδρα της εις την έξορίαν του, και δέν είνε ούτε μία, ούτε δύο,

Λεπρά γυναίκα τ,ς Σπιναλόγκας

ήθεις και έννοι, έπικρέθησαν κατά καιρούς την νήσον των λεπτρών εις τούς περισσοτέρους έπικράτησεν η φιλολογική των διάθεσις. Θα προσπαθώμεν να περιορισώμεν εις τά πλαίσια του ρεπορτάζ. Να δώσωμεν μίαν εικόνα, μη άριστά-μένη της πραγματικότητος, όσο μάς ήτο δυνατόν γ' αντιληφώμεν την πραγματικότητα αήθην εις μι-

τούς τύπους διά να ενδιαφερθούν εις την θέσιν που εύρίσκονται διά την τακτοποίησιν της κοινωνικής των καταστάσεως. Διαζύγιον; Τι τους χρειάζεται; Μήπως πρόκειται να διεκδικήση κανείς από τούς έξω δικαίωματα επί της συζυγικής πίστεως των λεπτρών; Ένώνοται λοιπόν εις γάμους έλευθέρους, δέν άποτελούν έν τούτοις αήτοι

«ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΝΕΑ», 11.9.1935, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & «ΤΑ ΝΕΑ»

Παρά την κατάσταση της υγείας τους, οι έγκλειστοι στην Σπιναλόγκα, μέσα σε άθλιες συνθήκες συνεχίζουν να είναι γαντζωμένοι στη ζωή.

«Εις τον ιερέαν των λεπτρών δίδεται από καιρού εις καιρόν η ευκαιρία να ευλογήτας ενώσεις των. Φορούν τότε τα καλά τους, συγκεντρώνονται εις την εκκλησίαν, γίνεται η τελετή, ανταλλάσσονται χειραψία και κουρδίζεται το γραμμόφωνον εις το καφεενείο 'Αναψυχή'. (...) Υπάρχουν ζεύγη λεπτρών που διατηρούν με ευλάβειαν τους συζυγικούς δεσμούς. Προσήλωσις δυσχερεστάτη εις ένα τόπον όπου ο πυρετός και η φαντασία εξάπτουν τα πάθη. Υπάρχουν και άλλα εις τα οποία η χαλαρότης φθάνει εις βαθμόν τρομακτικόν. Μας άμίλησαν περί τριγώνων, περί τετραγώνων και πολυγώνων άκόμη συζυγικών (...) Μέσα εις την απαθλίωσιν όμως αυτήν η οποία τσαλακώνει την έννοιαν της άνθρώπινης αξιοπρεπείας ύπάρχει μια

άλλη πτυχή. (...) Της γυναίκας του πόνου και του ελέους. (...) Εκείνο που είδαμεν και επιστεύσαμεν είνε η γυναίκα η οποία, χωρίς να πάσχη ηκολούθησε τον άνδρα της εις την εξορίαν του. Πέντε τέτοιες γυναίκες μας έδειξαν. Έχουν την απλότητα όλων των μεγάλων ηρωίδων»

Τα παιδιά

«Ένα ολόξανθο κοριτσάκι έως οκτώ ετών. Καθαρό, περιποιημένο με χρυσά μαλλάκια ριχμένα πίσω. Κανένα σημείον λέπρας, ούτε εις το πρόσωπο, ούτε εις τα χέρια. Διαυγέστατα τα μάτια του, ολοκάθαρα τα γαμπάκια του. Άρρωστο κι αυτό:

- Δεν είμαι ακόμη.

Και το λέγει με τόση απλότητα αυτό το «ακόμη» σαν να λέγη ότι δεν έβγαλε τα δοντάκια του. Δεν είνε ακόμη, αλλά θα γίνη. Το περιμένει σαν αναπόδραστο. (...) Έξη παιδιά την στιγμή αυτή ζουν επάνω στον βράχο. Τα δύο θηλάζουν το γάλα των λεπρών τους μητέρων, Τα άλλα γυρίζουν ανάμεσα στις πέτρες και περιμένουν. Περιμένουν να γίνουν κι αυτά λεπρά.

Η ΣΠΙΝΑΛΟΓΚΑ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΤΟΥ Κ. Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

4

Μιάς τῆς ἔλεγαν καὶ δὲν τὸ πι-
στῶσαμ. Παιδιά στὴ Σπιναλόγκαι
τὰ εἶδον μὲ τὰ μάτια μας. Κυ-
κλωφερούσαν μέσα εἰς τὸ πλῆθος
τῶν λεπρῶν καὶ ἐκτίταζαν μὲ πε-
ρήφεια τοὺς ἔξωτες ποὺ ἐξιστά-

καὶ τώρα ποὺ ἡ ἑσπέρια αὐτῆς ἐ-
ρρισκετο εἰς τὴν ἀσθένειαν, δὲν ἐβλέ-
πει τὴν ζωὴν παρὰ ὡς λείπρον, ὡς
δυσμερῶσαν καὶ ὡς δυσσομίαν.

Δὲν εἶδε τίποτε, εἰν ἔλαρι τίποτε.
Τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν λείπρον. Εἶνε ἡ
παιδοποιήσις τῆς ἀσθένειας. Μό-
νο νὰ χωριμωθῆ ἔλαρι. Ποιὸς τοῦ

γίνων. Ἄν τὰ ἀπεμάκρυναν ἐγ-
καίριος θὰ τὸ ζούσαν. Τὰ δαίμον
ἔμεις εἰς τὴν κόλασιν. Ἡ συνεχὴς
ἐπικοινωνία μὲ τοὺς ἀσθενεῖς, ἡ ἀ-
εμίσητα μέσα εἰς τὴν ὁποίαν
ζοῦν, ἡ ἑλληνικὴ κατὰ πρόνοιαν, τὰ
ἔχει καταδικασμένα.

Τρεῖς-τέσσαρες τοκάτοι γίνονται

κρίνη μὲ τὸ κοινὸν μέτρον τὰς
πρόξεις τῶν παγόντων.

Τὸ κράτος ὅμως; Οἱ ἄρρωστοι
ἔχουν μὲ τὸ μέρος των ἄλλα τὰ ἐ-
λασσονικὰ. Ἐκείνος ποὺ ἐγκλη-
ματῆ εἶνε τὸ κράτος, ἔχει σὲ
χίρσα του τὰ μέσα καὶ δὲν κάνει
τίποτε. Δὲν ἐπαρκεῖν αἱ συμβου-

κάθε χρόνον εἰς

τὴν Σπιναλόγκα.

Μετὰ τὴν νησα-
κὴν ἀλλοίωσιν, μὲτρον

καὶ ἀπὸ τὰ παιδιά

αὐτὰ στέλλονται

πρὸς ἑξέτασιν εἰς

τὸ νοσοκομεῖον

Συγγροῦ. Ἐάν

δὲν ἔχουν προσ-

βληθῆ εἰσαχθῆται

εἰς ὄρφανοτροφεία.

Ἄλλως, εἰν ἔλαρι

εἶνε ἄσπαστα, ἡ ἔ-

χουν ἴσιν λείπρον.

Ἐπὶ τὸ τρέψον εἰς

τὴν Σπιναλόγκαι,

εἶν ὁ τὴν ὁποίαν

κατὰ πὰ δὲν θὰ

φύσων.

Νομίζετε ὅτι καὶ

οἱ λεπρῶν, τῶν ὁ-

ποίων τὰ παιδιά

ἔχουν διασωθῆ καὶ

εὐρίσκονται γερὰ

μετὰ εὐ τῶν ἄλ-

λων ἀνθρώπων, εἶ-

νε εὐχαιρηθῆναι

ἀπὸ τὴν τὸ χῆν

των; Τὰ θέλων

κοινὰ τοὺς. Ἄν

ἦσαν δυνατόν νὰ

τὰ ἐξιστορῶσαν

εἰς τὸ λεπρικο-

μεῖον καὶ νὰ τὰ

ἔχουν μαζί μὲ τὰ

ἄλλα πατρίδα...

Ἐνας μετῆλιξ λε-

πρὸς μὲ μετὰ ὄρα

γυαλιὰ — ἔχει ἀρ-

χίση νὰ χῆν τὰ

μάτια του — ἀπὸ

τὴν ὄρα ποὺ πατήσαμε τὸ πόδι στὴ

Σπιναλόγκα μὲς εἶνε ἐπιμόνος ὁ

πόδι γὰ νὰ ἐκτεθῆ νὰ με-

λαθῶσασιν εἰς τὸν ὄρα γὰ νὰ δι-

σπῆσιν τὴν μεταστροφὴν τοῦ παιδιοῦ

του ἀπὸ τὸ ὄρανοτροφεῖον τῆς

Ἐσθῆς. Ἄν εἶνε ἀδύνατον νὰ τὸ

ἐξῆ κοντὰ του, στήριξι νὰ τὸ κλει-

σιν εἰς τὸ ὄρανοτροφεῖον τοῦ Ἡ-

ρακλείου ἢ τῆς Νεαπόλεως ὅπου

θὰ ἦσαν μεγαλειότερα αἱ πιθανότη-

τες τῆς ἐπικοινωνίας.

Αἱ μητέρες μὲ σπαραγμὸ χωρί-

ζονται ἀπὸ τὰ παιδιά τους. Εἶνε τὸ

ἄλτρων εἰς τὴν πρωτόγονον του

ἐκθάλωσιν. Κανένα ἐνοτικὸν δὲν

γυαρίζε χαλκῶν ἑσθῶν εἰς τὸν

ὄρανον ἐκείνων. Ἡ γυναῖκα ποὺ

Κυλισθῆται εἰς τοὺς δρόμους τῆς Σπιναλόγκας...

Δὲν εἶνε ἀκόμη...

πτόντο τὸ νηρὶ τους. Ἐκυλῶντο ἀ-
διάφορα ἀνάμεσα στοὺς ἀρρώ-
στους, ἰδέχοντο τὰ γάδια τους, ἀ-
κωβκατῆριον ἀμύρινον. Ἐπαρη-
γύριζαν τὴν ἐξαιρετικὴν κίνησιν
ποὺ παρουσιάζε τὴν ἡμέραν ἐκεί-
νην ὁ βράχος.

Ἐνε ἀλλοτρίω κορποσάκι ἐξ ὀ-
κτῶ ἐπὶ. Καθάρ, περιποιημένο,
μὲ γυροὶ μαλλιακὰ ρυτίματα πίσω.
Κανένα σημεῖον λείπρον οὐτε εἰς
τὸ πρόσωπον, οὐτε εἰς τὰ χέρια.
Διαγέστατα τὰ μάτια του, ὀλο-
κόσαστα τὰ γυμνάκια του.

Ἄρρωστο κι αὐτό;

— Δὲν εἶμαι ἀκόμη.

Καὶ τὸ λέγει μὲ τόση ἀπόλασιν
πὸ τὸ «ἀκούει» ὅν νὰ λέγη ὅτι

ροῦν οἱ λεπρῶν στὰ γόνατα, νὰ τὴν

καθίψων τὰ μαλλιάκα καὶ νὰ τὴν

ριπτήσων;

— Πές μας τα λόγιόν, Κρυσούλα,

εἰ εἶδες ἐκεῖ ποὺ εἶλγε;

Ἐλε παιδιά τὴν στιγμὴν αὐτῆ

ζοῦν ἑσθῶν ὅταν βράχο. Τὰ δύο

θηλάζων τὸ γάλα των λεπρῶν

τους μητέρων. Τὰ ἄλλα γυρίζουν

ἀνάμεσα στὴς πέτρας καὶ περιμέ-

νουν. Περιμέσων νὰ γίνων κι αὐ-

τὰ λεπρῶ. Νὰ ἴδων τὴ σάρκα τους

οὐκ-οὐκὰ νὰ ροδίζη, νὰ μελανό-

ζη, νὰ παραμορφῶνται τὸ μούτρα-

κι τους καὶ νὰ παθαῖνον γυμνά-

πληγῆς, ὅπως θὰ πεθῶν ἡ μητέ-

ρα τους, ὅπως θὰ πεθῶν ὁ πατέ-

ρας τους.

λαὶ καὶ αἱ δόνησι; Ὑπάρχει ὁ ἐ-
λασσονικὸς; Ὑπερκατακτῆ ἐκ-
πρόσως, ἐπιχωριτικὴ στείρωσις
θὰ ἐθάρπασιν τὸ κακὸν εἰς τὴν γί-
νον του. Κοινωνία προσηγμένα εἰς
πολυτιμὸν ἐφαρμίζων τὴν στείρω-
σιν εἰς περιτωτικὸν πολὺ ἐλασσο-
τέρας μορφῆς. Τὸ ἑλληνικὸν κρά-
τος ἀφῆκε καὶ τῆς λείπρον ἀκόμη
τὴν ἀναπαγωγὴν.

Ὁ κ. ὀφθαλμογὸς τῆς Ὑγινης
εἶπε ἀπὸ κοντὰ τὴν κατῶσασιν.
Εἶπε τὰ παιδιά τῆς Σπιναλόγκας
νὰ τρέχουν ἑμπρὸς εἰς τὰ πόδια
του. Τὸ θέσασιν αὐτὸ δὲν εἶνε δυ-
νάτον νὰ τὸν ἀρρῶν ἀσυγκίνητον. Ἡ
συγκίνησις ὅμως εἰς τίποτε δὲν ὀ-
φελεῖ ἄν δὲν κινήσιν εἰς πρόξιν ἀ-

«ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΝΕΑ», 12.9.1935, Ιστορικό Αρχεῖο «ΤΟ ΒΗΜΑ» & «ΤΑ ΝΕΑ»

Η επίσκεψη του υφυπουργού Υγείας ολοκληρώνεται.

«Θα σας μεταφέρω αλλού, τους λέγει ο κ. Νικολίτσας.

- Θα σας κάμω μια κοινότητα όπου να έχετε τα μαγαζιά, το καφενεῖο, το κουρεῖο σας, ένα μικρὸ κήπο να καλλιεργήτε.

- Αυτό θέλουμε κι εμεῖς, αντιφωνοῦν οἱ λεπρῶ.

- Ευχαριστῶ για τα καλά αισθήματα που μου δείξατε. Σας δίνω τὴν βεβαίωσι να βρω κατάλληλο μέρος όπου πεθανετε σαν ἄνθρωποι.

Να πεθάνουν σαν ἄνθρωποι. Μήπως ἐζήτησαν καὶ τίποτε ἄλλο;»

Δεν μεταφέρθηκαν πουθενά. Έμειναν έγκλειστοι εκεί και πέθαναν σε έναν τόπο χωρίς νερό και χωρίς χώμα, που δεν ήταν αρκετό ούτε για μια αξιοπρεπή ταφή.

Είκοσι δύο χρόνια όμως μετά, το 1957, η Σπιναλόγκα έκλεισε.

Βρέθηκε η θεραπεία με τη χρήση αντιβιοτικών και όσοι ασθενείς είχαν επιζήσει θεραπεύτηκαν. Ίσως ανάμεσά σε αυτούς να ήταν το ξανθό κοριτσάκι και τα υπόλοιπα πέντε παιδιά, που συνάντησε ο Παλαιολόγος τον Σεπτέμβριο του 1935.

Πηγή: in.gr